

LA VENTALLADA.

SETMANARI POPULAR.

DISCURS

Sobre la importancia de las ciencias naturales y experimentals pera combatre la impietat.

(Conclusió.)

Sant Bernat abundaba igualment en los mateixos sentiments, y era tan l'apreci que feya de las ciencias humanas, que entre sos admirables sermons sobre 'l llibre del «Cantar dels Cantars,» n'hi ha un que porta aquest tema: «Lo coneixement de la ciencia humana es bo.» L'eloqüent orador aixís s'expressa en son notable sermó: «Tal volta vos semblará que aprecio poch la ciencia, que casi vitupero als sabis y que prohibeixo l'estudi de las lletras: no ho permétia Deu. No ignoro quant han servit y serveixen ara 'ls sabis á la Iglesia, ja refutant á sos enemichs, ja instruhint als ignorants.»

Podria afehir á aquestos SS. Pares molts d'altres que han parlat ab gran estima de las ciencias humanas ó naturals y que procuraren cultivarlas ab particular esmero. ¿Quí pot dubtar ó qui s'atrevirá á sentir que Tertuliá y Justino, Arnobio y Origenes no possehiren totas las armas que podia suministrarlos la ciencia pagana pera la defensa de la veritat? ¿Quí podria desitjar que S. Gregori Nacienceno y S. Geroni, S. Gregori y S. Agustí haguessen sigut menos versats en totas las obras dels antichs?

No hem de creurer que la Iglesia siga avuy menos solícita del estudi de las ciencias profanas ó naturals de lo que ho fou en totas las etats. Ja vos he dit poch ha que 'ns recomana tal estudi l'actual Pontífice regnant lo sabi Lleó XIII. ¿No té Roma per ventura, una cátedra de Física sacra, destinada á defensar la Escritura Santa per medi dels moderns descobriments de la Filosofia natural? ¿Y no veyém també lo que fan los Prelats, procuránt que en sos Seminaris s'obrin

cátedras, ahont las ciencias naturals, la Filosofia la Física experimental y la Química, la Historia natural y las Matemáticas, la Geografía y la Historia, la Literatura y la Retórica y Poética, etc. etc. s'estudian ab tota la sua propietat y extensió, sens descuydarse en la secció experimental l'auxili d'instruments y aparatos que res tenen que envejar als demés establiments, ja sian oficials ja particulars hont se cultivan tals estudis? Puch afirmar també y ab fonament, que si 'ls Prelats no tinguessin que lluytar en molts Diócesis ab la penuria de medis á que 'ls ha reduhit la revolució, veuriam instalarse cátedras especials, ja de Geología ja de las demés ciencias naturals, qual especial objecte seria fer veurer la relació íntima y la armonia que existeix entre las veritats naturals y las reveladas, y demostrar la veritat de la Revelació per medi de la ciencia.

Si volém saber las ventatjas que de las ciencias naturals reporta la Iglesia, oygám lo que sobre aquest punt nos diu lo sabi Bacon: «A mes de servir la Filosofia y las ciencias humanas de ornament y explicació de la Religió, li prestan també dos serveys importants: per una part contribuheixen á la exaltació de la gloria de Deu, y per l'altra ofereixen un preservatiu poderós contra la incredulitat y l'error.»

Lo que deya Bacon podém també repetirho avuy d'un modo especial, avuy, que la ciencia manifesta un decidit empenyo en arribar á ser la reyna del mon, com ho afirma l'Emsm Cardenal de Bonald. Los serveys, diu, que ella podrá prestar un dia á la causa de la veritat, si es modesta y prudent, son incalculables; mes es impossible pressentir á quins funestos extravios nos arrastrará, si ella mateixa 's deixa portar per lo vent del orgull.

No 's necessita ser profeta pera endevinar los grans serveys que donará la ciencia á la causa de la veritat, si 's procura encaminarla per lo recte camí, aixís com tampoch es difícil preveu-

rer los estragos que ha de causar si, abandonant-la á sí mateixa, se la deixa sortir de sos propis y naturals límits.

En lo present sigle s' ha despertat una afició extraordinaria per l' estudi de las ciencias naturals. Los nous descubriments que 's van fent tots los dias avivan mes y mes eixa afició. Tot lo mon, per lo tan, corra en busca de un guia que li faciliti l' estudi de ditas ciencias: ¿que succehirá si per desgracia s' abandonan? No vos ho diré jo, vos ho dirá la «Civitta Cattolica», que parlant de aquestos guias, aixís s' expressa. «De guias n' hi han de viciats per defectes repugnants. No es dels mes petits, que de la descripció de las maravellas del cel, (parla de la Astronomia, mes lo mateix pot dir de las altrás ciencias) divagan y tendeixen á constituhir escola de incredulitat.»

Donchs bé ¿quín deu ser lo fruyt natural de deixar al mon en mans de tals guias? Mes, ¿quín será 'l fruyt que 'n podrá reportar la Iglesia si 's procuran guias bons y zelosos, que al mateix temps que conduheixin pel camí de las ciencias naturals, fassin admirar, com es obligació de tot fiel y prudent guia, lo preciós é íntim enllás entre aquestas ciencias y las veritats reveladas, y vagin per medi d' ellas conduhint á sos deixebles al major coneixement y amor de Deu?

¿Y d' ahont deurán sortir tals judiciosos directores? Los que estan de un modo especial cridats á cumplir tal encárrech son los que han rebut de Deu la missió santa d' ensenyar á totas las gents y de custodiar la ciencia. Als Sacerdots es á qui van dirigidas eixas paraulas divinas. «Euntes docete omnes gentes.»—«Labis Sacerdotis custodient scientiam.» Veus aquí los que son cridats á ser los guias en l' estudi de las ciencias naturals, sobre tot quan se tracta de conduhir per medi de lo natural á lo sobrenatural, del coneixement de la naturalesa al coneixement de Deu, son autor.

Aquí podrém veurer la rahó perquè la Iglesia ha desitjat sempre ab gran sollicitut que sos ministres fossen homes de ciencia, que cultivessin, avans que tot, certament, las ciencias sagradas, mes que no descuydessin ja may las ciencias profanas; y mes, desitjaria encara que en quant fos possible, fossen los sacerdots los que anessen al devant en los adelantos del mon ciíntífich, y comuniquessen á las ciencias aquell sabor espiritual que 'ls ministres del Senyor deuen infundir oportunament en tot lo que tractan. Per aixó en totas las edats trobém al Sacerdot consagrant sa vida al estudi, y responent als desitjos de la Igle-

sia, ha descollat sempre en primera línea en totas las ciencias. Aixís ho compregueren Alberto Magno y Tomás de Aquino, los PP. Grimaldi, Sechi, Debreyne, Valroger, Champion y Munday. Los cardenals Wisseman, los abats Moigno Guinet y Casselli, los Drs. Almera, etc. etc.

No es mon ánimo l' exclourer d' aquesta noble missió y encárrech, als que sens estar destinats al servey del Santuari, senten en son noble cor, l' ardorós desitj de consagrar son talent y erudició en defensa de la bona causa. ¡Lluny de mi tal intenció! Pera tots hi ha un destino en lo camp de la Veritat, y siga qui vulga que 's senti impulsat de tan nobles desitjos, pot sens reparo presentarse en lo camp de la Iglesia, segur de que eixa bondadosa Mare l' acullirá ab la major benignitat, quedantli eternament agrahida á sos bons serveys.

He arribat ja á la fi de mon discurs. Estich convenut d' haber demostrat fins á la evidencia los grans serveys que las ciencias naturals están destinadas á prestar y prestan á la fé. Aquestas ciencias, que no poden estudiarse sens que la inteligencia y 'l cor del home de clar talent y bona voluntat se vegin com arrastrats á unir-se y fer coro ab las criaturas totas pera admirar las obras de Deu y cantar sas glorias, y donarli gracias per sas bendats. «Cæli enarrant gloriam Dei, et opera manuum ejus anunciat firmamentum.»

Y 'm plau conclourer presentantvos un testimoni que vos diga lo que per propia experiencia ha sentit entregantse á un estudi profundo de las ciencias naturals. Ohiu lo rasgo de solemne entusiasme ab que termina l' eminent astrónomo Keplero sa gran obra titulada: «Los quatre llibres de las armonias celestes.»—«Al present no 'm queda altra cosa que elevar las mans y 'ls ulls al cel y dirigir ab devoció ma pregaria al Autor de tota llum. ¡Oh Tu, que per los resplandors sublimes que has espargit per tota la naturalesa, elevas nostres desitjos fins á la divina llum de la gloria, jo 't dono las gracias, Senyor y Criador, de totas las alegrias que jo he experimentat en los éxtasis á que m' ha sumergit la contemplació de la obra de tas mans: acabat tinch ja aquest llibre que conté 'l fruyt de mos treballs, habent empleyat pera compóndrel la suma de inteligencia que tu m' has donat. He proclamat devant dels homes tota la grandesa de tas obras, demostrantne las perfeccions en quant los límits de ma inteligencia m' han permés abrassar la extenció infinita. M' he esforsat en elevarme fins á la veritat, en conéixrela tan perfectament com

es possible; y si m' ha escapat alguna cosa indigna de Tu.... fésmela coneixer á fi de que pugua borrarla. ¿M' he deixat portar tal volta per las seduuccions de la presumpció en presencia de la admirable hermosura de tas obras? ¿He buscat tal volta la mia gloria entre 'ls homes al construir aquest monument que no 's debia consagrar mes que á ta gloria? Oh! si fos aixís, vullas rébrem en ta clemencia y en ta misericordia, y concedeixme eixa gracia: que la obra que acabo de conclourer sia pera sempre impotent pera produhir lo mal, y que contribuhesca á la tua gloriificació y á la salut de las ánimas..»

Rasgo sublim! que bastaria per si sol pera darnos á compendrer ab quanta veritat digué l' Apóstol en sa carta als Romans: «Invisibilia Ipsius (id est, Dei,) á creatura mundi, per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur: sempiterna quoque ejus virtus et divinitas.»

JOSEPH MUNDET, Pbre.

MARÍA ALS PECADORS.

¡Miraume fills!: jó sò la dolsa Mare
Que vos prenguí per fills sota la Creu,
Sota la Creu ahont quedí sens Pare
Morintse lo Fill meu!

Tot ho deixí menys vostra benauransa:
Mon Fill aymat doní á los vils sayons,
Als assots, á la creu, á crudel llansa,
Perque fósseu tots bons.

Mon pobre cor s' umplí de dol sens mida
Quant eczalá mon Fill l' últim suspir:
Visquí tan sols pera donarvos vida
¡Y no 'm voleu sentir!

Sols miracle pogué de mort lliurarme,
Y aquest miracle fou de vostre amor:
¡Y vosaltres ni vos digneu miraume,
Pobres fills del meu cor!

Plorí trenta anys portant la mort dessobre,
Agudíssims dolors solcant mon pit,
Per vosaltres vaig ésser sempre pobre
¡Ohiume, dons, mon crit!

¿Que més voléu, fills méus? La sang divina
Lo preu ne fou ab que jo vos comprí,
¿La sang d' un Déu qual preu no s' imagina
No hus porta cap á mi?

Qu' hus pórti, donchs, mon cor rublert de pena,
Obert está per fletxas; veníu dins,
Veniubi, fills, que vos ne faig ofrena
¡No sihéu mos butxins!

¿Qui hus ayma més? Lo mon ab sas mentidas
Vos dona 'l cor com jó vos lo doní?
¿Perqué féu cas d' aqueixas flors marcidas
Que prompte ténen fi?

¡Veníu, fills meus! que só la vostra Mare,
Y vull portarvos dins mon cor al Cel
Que vos obrí rebent del Etern Pare
Dolors amargs com fel.

Miréu mon Fill; son cos es una llaga:
Ferit ne fóu per los pecats del mon:
Mes sos brassos gureixen tota plaga
Y oberts encara son.

Corrémihi, fills; mireu com vos espera
Aymanivos sempre hasta torná morir;
Mon cor será penyora falaguera,
Y ab Ell vos fará unir.

Joaquim Gou Solá Pbre.

LOS AMIGOS.

I.

(QUADROS Á LA TINTA.)

Tot s' ha dit ja, escribia Labruyere fa dos sigles. S' arriba massa tart després de sis mil anys que hi ha homes y que pensan.

¿Que puch dir jo donchs al pendrer la ploma en lo sigle dinou?

Aquest pensament m' ha retret molt temps d' escriurer, mes no fa molts dias, al contemplar una gran reunió de gent, y notar que en tota aquella varietat de tipos no s' hi veyia una cara igual á l' altra, vaig fer la següent deducció analógica, (com diria un flósop):—Aixís com si un pintor retratés cada un d' aquestos individuos treuria tans quadros nous y diferents quantas fossen las personas retratadas, del mateix modo 'l que tractés de pintarlos moralment, faria de tots eixos caràcters unas descripcions que de segur tindrian entre ellas notables diferencias. Y com lo que dihém dels individuos podém aplicarho á la societat en general, resulta que, aixís com los pintors, apesar de las infinitas líneas tiradas d' ensá que mon es mon, sempre tenen camp

pera oferirnos novas fisonomías y nous paisatjes, los escriptors que retratan la part moral dels objectes, peden sempre concebir en ells novas relacions y tréuren varietat de pensaments y d'imatjes.

Y veus aquí, estimats lectors de LA VETLLADA que mogut per aquesta reflexió, (y valga aixó per exordi,) aquí 'm teniu disposat á tractar dels amichs.

Ara pot ser vos penséu que vaig á comensar dientvos tot alló que s' acostuma al tractar d'aquest assumpto tan manosejat: que no hi ha verdaders amichs, que d'aquestos pochs y bons, que en la abundancia 'n trobareu molts y ben pochs en la miseria, que la constancia en la amistat es molt rara, que no hi ha amichs tractantse de interessos, que la falsedat y l' egoisme apareixen sempre en lo fons de totes las relacions amistosas.... etc. etc. Res d'aixó. Deixemho pe 'ls missántropos.

Jo no vull fer mes que copiar los amichs del natural.

Aquí teniu en primer terme los amichs de la infantesa. Son los que mes abundan y sens dupte los mes sencers y desinteressats, si be que en cambi son los mes inútils. Com en aquesta edat no s' aprecia encara 'l valor de las cosas, lo cálculo del interés no destorba encara 'l sentiment natural, y resulta que quan som noys nos fém decidits companys del primer que trobém per jugar á bola ó fer alguna travessura. L' amich de la infantesa es mes que un amich: es un germá, pera 'l qual no hi ha secrets ni reserva de cap género: es com si fos de casa, y per lo tan té dret á venirhi sempre sense dir ave Maria, entrar pels quartos, regirarho tot, espatillá 'ls mobles, mouer fressa y fer enfadar als nostres pares. Quan aquestos 'l reganyan, nos en aném tots junts á casa seva, y allí amohiném als altres pares y fem lo mateix que ell ha fet á casa nostra. Juguém á capellas, y 'ls sants de l' un y l' altre tots figuran al altar, l' un fa d' escolá avuy, demá de prebere: juguém á soldats, y encara que tots voldriam ser capitans, mos partim 'l portar lo sabre la meytat cad' hu. Áucas, baldufas, bolas, estampas, soldats, tot lo que forma 'l tresor de un xicotet mas ho doném, mos ho partim y ho cambiém mútuament; y si bé per una punta de agulla som capassos de renyir y barallarnos vint vegadas al dia, sempre torném á fer las paus, y raras son las vegadas que 'ns queda 'l rastre repugnant del odi.

Entre aquestos amichs n' hi ha de mes ó me-

nos íntims: 'ls vehins ho son mes que 'ls d' altre barri, y 'ls que 'ns regalan mes que 'ls altres que no 'ns donan res.

Á mesura que l' home 's va fent gran, desapareixen molts amistats y se 'n adquireixen de novas. Lo cambi de posició ocasiona 'l cambi de relacions, y l' amor propi comensa já á fer tria entre 'ls companys de la mateixa fortuna y la mateixa professió. Lo cándor y espontaneitat cedeixen lo lloch á las conveniencias socials.

La jóventut té molts companys y pochs amichs, encara que á tots se 'ls hi dona indistintament aquest nom. Entre aquestos s' hi senyala marcadament la diferencia de fortuna y de educació.

En Pere es un jove fill d' una casa rica, d' un cor generós é inclinat al bé, però massa afisionat al passatemp y á la diversió, necessita companys, y 'n troba de sobras. No surt de casa que no vagi acompanyat d' una escolta de joves que celebren los seus dítxos y s' avenen á tots sos gustos! En Pere té ganas de sortir al camp y passejar, donchs sos companys també 'n tenian ganas; se cansa del passeig y vol tornar á casa, sos amichs també estan cansats, y lo acompanyan, y no 'l deixan fins que 'l cridan per dinar, mes prometen tornar á buscarlo á la tarde. Quan hi tornan en Pere diu que no té ganas de sortir, y ells tampoch ne tenen. Al cap d' un rato que están jugant al dómino també 's fastidia, y diu que vol anar al café á fer una partida de billar: precisament los seus inseparables també pensaban lo mateix. Y com que en Pere vol passar per un jove espléndit, y generós y simpátich, sempre paga tot lo gasto, honor que may volen disputarli sos adictes é inevitables companys, y en cambi li pagan ab alabansas indirectas que acaban d' estimular cada dia mes son amor propi. Aixó quan se troban devant d' ell, que lo qu' es al seu darrera, s' entretenen en ridiculisar tots sos defectes, contan sense pietat á tothom las suas flaguesas, y 's burlan de la seva candorosa generositat.

Tals son los amichs parássits, tipos dels quals se 'n podrian presentar moltíssimas varietats. Tot home rich en la época de la sua inexperencia, necessita molt discerniment pera lliurarse d' aquets explotadors.

No es que 'l jove rich deixi de tenir á voltas algun amich veritable y desinteressat, mes la dificultat está en apreciarlo y mes encara en mantenirlo, perque la colla d' aduldors superficials que freqüentan la casa dels poderosos solen ave-

nirse molt be pera desacreditar al que, no s'en de la sua lliga, y ab lo llenguatge de la franquesa y naturalitat, se atreveix á presentarse al costat del seu ídol. Aixís es que 'ls veritables amichs del rich solen ser los que menos 'l visitan y 'ls que mes poch cridan la atenció en las reunions de la casa.

Hi ha amistats que son una especie de tutela, y una verdadera plaga pera 'l pobre que 's relaciona ab ellas.

Contempléu á nan Conrado, jove de fortuna y grans pretencions, quan surt tot planxat á donar un vol ab dos pobres companys seus. L' han d' anar á buscar á casa seva, y avans no surt de son quarto 'i senyoret, han de fer mitja hora de antesala. En Conrado srmpre va al mitj, disposa allí hont s' ha d' anar, y mena y dirigeix sempre la conversa. Fermament convensut de la seva superioritat, ni somia solament que 'ls seus amichs pugan tenir un gust diferent del que té ell, obrant com si acompanyés dos noys á estudi. Pe 'l camí troba un senyor conegut, y s' hi detura una hora á enrahonar ab pretenciosa conversa: mentrestant sos pacients companys, s' han d' estar fastidiant sense objecte, palplantats en mitj del carré, guaytant en-layre ó contemplant las mostrás d' un aparadó. Al fi 's despedeix del senyor y segeix la sua marxa. Ell sempre té la paraula, y tot lo que conta ha d' interessar, ha de produhir exclamacions, 'ls seus companys han d' estar sempre ab un pam de boca oberta. Ell en cambi, si alguna vegada deixa dir als altres, no 'ls escolta may, sinó que mentras parlan está amanint una altra carretada de paraulas pera tiralshi sobre. Ja poden estar cntant lo siti de Troya ó una desgracia de familia. Si ell recorda qu' al dematí ha caygut á l' escala, no hi ha remey, tot s' ha d' interrompre per escoltar la cayguda de 'n Conrado. Y han de sentir de quina manera, y quina posició, y qui hi havia, y lo que han dit al saberho 'l seu pare, la seva mare 'ls seus germans, tot lo mon: perquè tothom ha de tenir sobre tot interés per lo que passa á nan Conrado. Los companys voldrian retirar del passeig, pero no pot ser: en Conrado diu qu' han d' anar mes amunt. Tornan á ciutat, y desitjan aquells deturarse á examinar uns quadros: en Conrado diu qu' alló no val res, y es necessari passar de llarg. Per fi topa ab un nou conegut, y deixa en sech als dos pobres pacients, diéntloshi d' un tros lluny, com aquell qui dona órdes:—demá veniu á las quatre.

Las amistats desiguals en fortuna, per regla

general solen ser poch duraderas. Al últim ve un dia, ó que 'l pobre demana massa, ó que 'l rich s' imposa y 's pren la part *«quia nominor leo»*.

Hi han amichs de circumstancias, y altres d' intermitents.

D. Teodoro va á passar l' histiu á un poblet de fora. És aficionat á la cassera y busca company. En Manel es un bon cassador, fill del poble y coneix 'l terreno; acompanyant y guiant á D. Teodoro s' han fet tan amichs que sembla com si haguessen viscut tota la vida. 'L senyó marxa y 's despedeix molt afectuosament. Passan uns quants mesos. D. Teodoro s' está un dia passejant per la ciutat ab dos altres senyors, y 's troba de front ab en Manel, que fent grans exclamacions de sorpresa y alegria, li pregunta pe 'l benestar. 'L pobre cassador queda glassat. Lo senyor no 'l coneix:—¿no 's recorda d' en Manel? ¿no te present aquellas bonas casseras que feyam l' histiu passat?—Ah! si, ja hi caich; be, vamos consérvarshi.—Y 'ls tres senyors continúan la marxa fent la mitja rialla de desdeny y deixant á nan pobre Manel mes fret que un marbre.—Aquesta bona gent, diu D. Teodoro com per escusarse d' aquella amistat plebeya, se pensan qu' un ha de tenir presents á tots los habitants del poble, per háberhi anat un dia á cassera.

Molts son los amichs que apareixen y desapareixen de vostre horisont sense que us en poguéu donar rahó, pero en lo fondo sempre 'n trobaréu una. N' hi ha que no mes vos saludan ó us visitan quan esteu de festa ó sou objecte d' alguna distinció pública: d' altres no mes quan aneu mudats ó al costat de personas de representació. Los demás dias quan vos troban, s' ensopegan á mirar enlayre ó á las finestras del costat. ¡Miseria de la vanitat humana! *non ragionar di lor*.

La amistat, en general, es sempre profitosa per l' home, mes per una paradoxa singular, resulta moltas vegadas que 'l ser amich ve á ser desventatjós y fins perjudicial.

Se celebra una festa en la casa. Com que sou amich, no se us convida. Hi compareixéu, y la trobéu plena de forasters, que son objecte dels mes atents obsequis: sóu rebut ab una cara indiferent, casi sense paraulas, com si entrés un *quidam*. Com que 'ls forasters ocupan totas las cadiras, vos quedéu dret, y com que sou amich ja pensan que pendréu la posició bípeda ab tota franquesa. Aquell dia 's fá un diná espléndit. No hi prenéu part perquè estan de massa tráach. Un altra dia vos hi quedéu, y com ja sóu f

diguém, de la familia, res d' extraordinaris: es-cudella y carn d' olla y sense compliments. Vos hi trobéu á la festa majò. Tots los aposentos estan ocupats: ¿hont vos ficarán? Aixó ray, com que sou amich de la casa, ja os faréu cárrech de las circunstancias. Y vos plantan á dormir al sostre mort sobre una márfaga de palla.

Mestre Jan.

Sr. D. Joan Planas, Director de LA VETLLADA.

Lloret de Mar 7 Novembre 1881.

Molt Senyor meu: Mogut mon cor d' un religiós entussiasme, ab motiu de las funcions religiosas de que estich participant durant ma permanencia en eixa vila, prenh la ploma pera donarni d' ellas noticia, que encara que breu sia, crech no deixarà de ser ben rebuda, aixís per vosté com per part dels piadosos lectors de son católich Setmanari.

Acaba de celebrarse en eixa vila lo devot novenari dedicat á las áuimas del purgatori, essent la concurrencia de fiels tan notable, que no he pogut menos de celebrar de tot cor tan bella proba de la viva fé y pietat que mantenen los habitants de la vila de Lloret. Es un cspectacle vivament conmovedor veurer á tot un poble aplegarse ab religiós reculliment en lo sagrat del Santuari á pregar al Senyor per las áuimas de sos passats, y olvidar los quefers y negocis del mon pera elevar son esperit en la meditació de las veritats eternas. La consideració d' aquestas veritats nos ha mogut lo cor durant tots aquestos dias, escoltant la divina paraula, per boca del Reverent mossen Pere Collell, qui ab la expressió enérgica que li es propia ha sabut insinuar en lo ánimo de sos numerosos oyents l' esperit evanéglich que l' ánima, lo despreci de las vanitats del mon, l' amor á Deu y á la Iglesia nostra Mare. Ha coincidit ab lo novenari la función celebrada pera guanyar lo Sant Jubileu, inestimable benefici que 'ns ha concedit nostre estimadíssim Pare Lleó XIII. Ab tal preciosa ocasió, ahir diumenje fou per aquesta vila una festa senyaladíssima. Al matí, hi hagué Comunió general, que fou en extrém concorreguda, fent en lo sant Sacrifici de la Missa una eloqüent plática lo referit Mossen Collell, que conmogué ab tendres afectes lo cor de tots los que assistiren á tan religiós acte. A la tarde se celebrá una solemne función religiosa, terminant ab la professó, en la que 's feren las visitas pera 'l Jubileu. Gracias á la iniciativa del digne Rector de la propia vila, se cundat per sos Coadjutors, los qui rivalisaren en zel pera 'l treball apostólich, tan los actes del matí, com la professó de la tarde, foren senyalats ab una concurrencia y fervor extraordinaris, y que serán de bona y honrosa memoria pera tots los fiels d' aquesta població.

Vulla Deu que tan edificants exemples se repetes-

can en tots los pobles de nostra estimada Catalunya, y sigan un saludable estímulo pera 'l manteniment de la santa Fé, en un temps en que la impietat procura atacarla fins en las mes fidels comarcas de nostra religiosa pátria.

Se ofereix de V. afectíssim y S. S.

CARLOS HORNÓS.

EPÍGRAMAS.

Un ximplet que obria 'ls llavis
pera alabarse no més
se creya rébrer agravis
quant la gent li deya: «'ls sabis
may se pensan saber res.»
D' això va fersen cabal
y després per darse tó
esclamaba molt formal:
senyors, soch un animal.»
y ningú li deya no.

Tan á un poeta li agradaba
lo que de vell feya olor
que los paraulas usaba
mes antigas que trobava
com mes estranyas millor.
Y si acás un descarat
se reya de son afany,
esclamaba de mal grat:
«Si troba algun mot estrany
respéctilo per la edat.»

E. Estorch.

Lo que deya aquell refran
de que l' hábit no fá 'l frare,
era avans, que lo qu' es are
es la mentida mes gran.
L' hábit es tan important
com per los aucells la ploma;
y s' ha descubert, no es broma,
qu' are l' home es dividit:
es dir, qu' entre ell y un vestit
arriban á fer un home.

Perxó quan duch roba bona
y 'm saludan formalment,
estich duptant una estona
si es el traje ó la persona
lo qui reb tal compliment.

N,

ROMA-PETRUS.

Segons notícias que acaba de rebre de Roma nostre impressor D. Manel Llach, per lo Director de la «Agencia General Eclesiástica» de la qual es corresponsal, la ja anunciada empresa ha sigut acullida per tot ab un éxit completament satisfactori. Molts Exms. Bisbes y demás personas distingidas s' han dirigit á la Agencia General de Roma, fent instancia de que s' aplessi per alguns dias mes lo comensament de la publicació de la Revista: *Roma-Petrus* que estava anunciada pera 'l primer del present Novembre, á fi de que 's dougués lo temps suficient pera fer la propaganda corresponent á obra tan extensa, en las Diócesis respectivas. Atenentse lo Director á tan justas indicacions, y per altra part desitjant acabar d' establir totas las correspondencias y sucursals necesarias en las diversas naciones, per una empresa de tal trascendencia, ha determinat aplessar la publicació fins al dia que s' anunciará oportunament á tots los interessats. Lo número de suscriptors á la *Revista* es ja molt gran, y cada dia se reben en Roma adhesions de tot lo mon.

Avisém donchs, als que vulgan suscriurers, procurin ferho ab temps y lo mes prompte possible, puix ja 's pot preveure que, una volta comensada la publicació, seria impossible servir als suscriptors que volguessen adquirir com es natural, los números publicats.

La Agencia General está servida per los mes distingits escriptors de la Capital del orbe Catòlich, y per los mes renombrats Expedicioners Apostòlichs, de manera que s' oferirán en la Revista las correspsndencias mes interessants y notabilíssims articles.—Lo preu de suscripció anual son 10 pessetas. Dirigirse á la imprenta de 'n Manel Llach, Ferrerías vellas, Girona. Pera evitar complicacions en la Administració, no 's servirán suscripcions que no 's pagui l' import anticipadament.

Pera los negocis Eclesiástichs, poden dirigitse á la mateixa Agencia Central, y s' obtindrà prompta contesta.—Direcció.—Agencia General Eclesiástica.—Via Giulia, n.º 82 —Roma. Las comunicacions telegráficas, á Giuseppe Amori.—Roma.

Crónica General.

En una de las salas de la Casa Hospici de nostra ciutat, la que com de festa estava convenientment decorada, tingué lloch la distribució de premis oferits per la Societat económica Gerundense de Amichs del Pays. Presidín l' acte lo Sr. Gobernador civil de la provincia lo qui

tenia á sos costats al Sr. Gobernador militar y á D. Manel Vinyas, Director accidental de la Societat. Lo Sr. Secretari D. Joaquim Grau llegí una molt extensa y ben escrita Memoria referent als actes de la Societat, durant l' any la qual terminada, 's passá á obrir los plechs que contenian los noms dels autors premiats, resultant serho ab lo títol de Soci de mérit de la societat y medalla que aqueixos usan, D. Esteve Muxach per son treball: *De las vias de comunicacion de la provincia de Gerona y medios con que acudir al necesario fomento de los caminos provinciales y vecinales*, y ab lo accessit á eix premi D. Joan Gener per l' escrit anomenat *el Olivo*, concedintse Mención honorífica á D. Joan Arderius per sa *Memoria sobre los estragos producidos en la provincia de Gerona por la filoxera: resultado de los ensayos practicados para combatirla y medios mas conducentes para evitar ó disminuir sus efectos*; á D. Manel Jubert per sa Memoria *La industria taponera* y á D. Joseph Saurí per la sua anomenada *Actual estado de la urbanizacion de Geroua y medios para mejorarla acomodándola á las necesidades y adelantos modernos*. Terminá la festa ab un breu discurs del Sr. Censor D. Emili Grahit. La concurrencia fou regular, y 'ns sembla hauria estat major si la *Societat* hagués escullit un altre local y revestit l' acte ab mes aparato. Felicitém corament á la *Societat* per sos esforços en procurar lo millor adelanto possible en lo benestar moral y material de nostra Provincia.

—En lo sorteix fet per nostra *Associació de Bellas Arts* han resultat premiats los números següents: lo 157 ab doscentas cinquanta pessetas, lo 94 ab doscentas, lo 207 ab cent cinquanta, lo 578 ab cent cinquanta, lo 277 ab cent vint y cinch, lo 74 ab cent y lo 244 ab setanta cinch.

—Se fan en lo Palau del Vaticá de Roma grans preparatius pera la canonisació de quatre sirvents de Deu que edificaren al mon ab sas heroicas virtuts en nostres últims temps. La Iglesia nostra Mare, may s' aredra per las maquinacions dels seus enemichs, donant tots los temps probas de sa divina vitalitat.

—Comensan á palpase los fruyts del nou patriarcat de M. Azarian, pus á pesar dels esforços dels cismátichs y protestans en lo sol mes de Juliol se convertíren á la fé catòlica mes de mil personas de várias religions.

—Nostre SS. Pare Lleó XIII ha donat 2,000 pessetas per la terminació de una Iglesia en Erserium (Armenia.)

—S' ha publicat lo tomo que conté 'ls treballs premiats en lo Certámen literari que pera commemorar lo segon centenari de la mort del dramátich insigne D. Pere Calderon de la Barca celebraren la Universitat de Barcelona y l' Institut de segona ensenyansa, lo dia 25 de Maig de 1881. Conté entre altres interessants treballs un discurs del Excm. senyor D. Manel Milá y Fontanals, catedrátich de Literatura general y espanyola; una memoria llegida per lo doctor don Climent Cartejon, prebere, catedrátich de Retórica y Poética, y varias poesias alusivas.

—Creyém del cas participar á la Administració de nostre colega «La Ilustració catalana», que ja fa molt temps que la citada Revista no arriba á nosaltres fins al cap de deu dias de ser ja publicada, lo qual nos priva sempre de donar-ne á conéixer lo sumari, per falta de oportunitat. No es aixó una queixa, sinó un avís, pera donar lloch á investigar d' un pot provenir la causa d' un retrás tan constant y notable.

—Llegim en un colega de nostra capital:— «Diuhen de Cadaqués que la floxera está invadint aquella comarca de una manera espantosa, puix apesar del poch temps que fá que 's descubrí un foc floxerich s' ha propagat considerablement, de manera que 'ls vehins están en lo concepte de que per la vinent cullita no tindrán raims.

—Segons diu *Lo Missatjer Catalá*, periódich que 's publica fa poch en la Habana, s' ha constituhit en aquella ciutat una Junta directiva ab l' objecte d' organisar y portar á cap la instal·lació de un Centro Catalá, habent resolt en l' última sessió no constituhirse fins que 's tinguin 800 socis apuntats y suscrit un capital de 12000 duros pera 'ls gastos necessaris pera 'l començament. Celebrém que ab tan valents auspícis prenga arrel en América la llevó catalanista, mentres aquesta siga, com esperém, de bona mena.

—L' Alcalde de Santander ha prohibit que 's treballi públicament los dias festius ab la pena de 5 pessetas per la classe obrera y 50 per los arquitectos y mestres contratistas y propietaris ó apoderats. ¿Tindrà gayres imitadors lo zelós alcalde de Santander?

—Fa algures setmanas que no rebém al colega local *El Demócrata*.

—Segons lo «Botlletí eclesiástich de Segovia», la sagrada Congregació de Ritos en una resposta feta al Párroco de la Iglesia de Casal-

badino ha reprobat l' us de posar *exvotos* de cera en los altars y parets de las Iglesias.

—A conseqüència de las últimas negociacions fetas per lo Govern Rus ab la Sta. Sede s' ha donat la llibertat á vários Bisbes católics, desde molt temps desterrats com també á vários sacerdots. Havent presentat la dimisió alguns d' aquells Prelats s' han nombrat altres de nous pera ocupar las vacants qu' aquells deixaban. Aixó ha donat motiu als católics de Polonia pera entregarse á manifestacions de alegria.

—Los católics de Alemanya han obtingut una regular triunfo en las novas eleccions de Diputats, lo qual es un motiu d' esperança pera lo tan suspirat retorn d' aquell Imperi á la Iglesia católica.

—En la iglesia de nostre Seminari fou celebrada divendres passat la festa de son gloriós Patró Sant Martí. En la vigilia se cantaren solemnes completas. Al mati hi hagué Comunió general, á la que hi assistirén tots los alumnos, y á las deu Ofici solemne, cantat ab acompanyament d' armonium. Hi assistiren tots los Srs. Professors.

Butlletí religiós

QUARANTA HORAS: passan demá á la Iglesia de las Caputxinas Las horas d' exposició serán: al mati de 8 á 11 ½ y á la tarde de las 4 ¼ á las 6 ¼.

—Dilluns comensa en la iglesia dels Dolors de Ntra. Sra. la solemne Novena que tots los anys li dedican sos devots congregants. Al mati hi haurá missas fins á las 12 essent las de 11 y 11 ½ ab exposició de S. D. M. Á la tarde á tres cuarts de cinch comensará la funció ab los exercicis de la novena, cantantse la Corona y Salve ab orquesta y acompanyament de orga. Diumeuge últim dia de la novena á las 7 del mati tindrà lloch la Comunió general.

Mercat de Girona del 12 de Novembre 1881.

BLAT blancal de la Selva de 20 á 22 pessetas quartaera.— Blat fort d' Ampurdá de 18 á 21.—Mastall de 15 á 18.—Segol de 12 á 14.—Ordi, de 10 á 12.—Cibada de 8 á 8'50.—Besas de 11 á 12.—Blatdemoro, á 10.1 á 12.—Mill de 13 á 13'50.—Fajol de 11 á 11'50.—Fabas de 12 á 13.—Llegums de 11 á 12'50.—Fasols de 18 —Ciurons de 21 22 á 40.—Panis de 16 á 17'50.

VINS. AMPURDÁ. *Culera, Llansá, Espolla, Rabós, Garriguella y Vilajuiga*: negre de 44 á 56 pessetas carga. Garnatxas de 70 á 80; Rancis de 75 á 80. AMPURDÁ BAIX; *Viladesens, Camallera, Vilahur, Gahusas Garrigás y Vilopriu*; Negres de 34 á 46 pessetas carga; Garnatxas de 58 á 66; Rancis de 64 á 72.

OLI: á 10 pesetas mallal.

FARINA: 1.ª classe de 17'50 á 20 pessetas quintá. 2.ª classe de 14 á 17 3.ª classe de 9 á 14.

OUS á 5 rals dotzena.

BESTIAR: *Bous* de 1'50 á 1'75 pessetas carnicera *Xay*: del país á 2'50:

Los preus exposats son tot lliures de drets de porttas.

La aviram está de baixa.

Girona: estampa de 'n Manel Llach.